

Enligt sändlista (meddelingskvitto)
Riksantikvarieämbetet

Ink. 2001-08-30

Dnr 311-2549-2001

Byggnadsminnesförklaring av Myhrbodarna, inom fastigheten
Valsjön 1:2, Hotagens sn, Krokoms kn

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 3 kap 1 § lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen m.m. (kulturminneslagen), Myhrbodarna, inom fastigheten Valsjön 1:2, Hotagens sn, Krokoms kn, för byggnadsminne.

SKYDDSBESTÄMMELSER

Skyddsområdet omfattar del av fastigheten Valsjön 1:2 (se markerat område på bifogad karta).

1. Byggnaderna nr I-XIII (se Situationsplan) får inte rivas.
2. Byggnaderna nr I-XIV får inte flyttas, byggas om, till, eller förändras till sina exteriörer.
3. Ändring av rumsindelning, eller åtgärder som innebär ingrepp i bärande stomme, får inte göras i byggnaderna nr I-XIII.
4. Ingrepp i, eller ändring av fast inredning får inte göras i byggnaderna nr I-XIII. Till fast inredning hör bl.a. golv, tak, dörrar, lister, paneler, eldstäder, väggfasta hyllor, bänkar och skåp.
5. Byggnaderna nr I-XIV skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
6. Skyddsområdet (se karta) skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Vallar skall hållas öppna och får t.ex. inte planteras med träd eller buskar. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader eller andra fasta anordningar inte uppföras.

Länsstyrelsen och Jämtlands läns museum lämnar råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.

Om ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsbestämmelserna anses nödvändig, kan Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § Lagen

(1988:950) om kulturminnen m.m. (kulturminneslagen) meddela tillstånd till detta.

ÄRENDETS BAKGRUND

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes den 28 mars 2001 av Jämtlands läns museum. Länsstyrelsen underrättade omgående Lantmäterimyndigheten Jämtlands län. Fastighetsregistret.

Förslag till byggnadsminnesförklaring sändes ut på remiss den 18 maj 2001. Inga invändningar mot byggnadsminnesförklaring har framförts.

Länsstyrelsen, naturvård har framfört synpunkten att det i remissen föreslagna skyddsområdet borde utsträckas till att omfatta även en skogsridå runt vallen. Skyddsområdet är nu något större och omfattar en skogsridå kring den öppna vallen. Fastighetsägarna har samtyckt till en utvidgning av skyddsområdet.

En mindre omformulering av motiveringstexten har gjorts enligt anvisning från Riksantikvarieämbetet.

Samtidigt med beslutet om byggnadsminnesförklaring av Myhrbodarna fattas även beslut om att förklara Jo Jonsvallen på Västremmen. Älvros kyrkby 6:6, Älvros sn, Härjedalens kn, för byggnadsminne (dnr 221-3352-01).

BESKRIVNING OCH HISTORIK

Fäbodvallen Myhrbodarna etablerades troligen på sin nuvarande plats i början av 1900-talet. På laga skifteskarta upprättad 1896-97 finns inte vallen utmärkt. Den mark där vallen sedan etablerades har angivits som fjäll- respektive slättermark. Myhrbodarna är en enstugufäbod i förfjällsterräng med en storlagen utsikt över fjällvärlden. Den öppna vallen omgärdas av en gärdesgård. Vallens rika flora är typisk för naturlig fodermark och har i flera sammanhang uppmärksamats som skyddsvärd (se Motivering).

Före laga skifte hade gårdarna i Valsjöbyn fäbodpar på andra sidan om Valsjön. Den aktuella stamfastigheten hade del i en fäbodvall med namnet Kajsabuan. Efter skiftet flyttades gårdens fäbodvall till Nederbuan, ca 2 km nedanför det nuvarande läget. Sannolikt har flera av husen flyttats till platsen, eventuellt från de äldre vallarna. Ett äldre namn på Myhrbodarna, som idag har namn efter ägarnas efternamn, är Nilsbuan.

På vallen finns idag 14 byggnader inklusive en jordkällare. Samtliga byggnader är uppförda i trä och omålade. Bustugan (I. se Situationsplan) är en timrad enkelstuga med spåntak. Delar av

stugans innervägg har klätts med panel. Stugan är enkelt möblerad och har en järnspis som enda värmekälla. På bustugans östra gavel finns ett skjul, som är byggt i regelstomme och klätt med brädor. Skjulet har ett pulpettak av brädor. Det nuvarande kokhuset (II) byggdes 1994-95. Det branta sadeltaket är täckt med brädor. Gethuset (gettjöset) (III) är timrat och täckt med ett brädtak. Ladugården (fjöset) (IV) ligger intill gethuset. Det är också timrat och täckt med ett brädtak. Här finns inskriptionen '1874'. En av vallens fyra lador (nr V) är timrad och täckt med ett plåttak. Den används för höförvaring. Stallet (VI) är timrat och har ett tak av brädor. Boden (lillstugan) (VII) är timrad och har ett brädtak. På bustugans baksida finns en jordkällare (VIII) med övertorvat tak. Torvströboden (IX) ligger intill gethuset och fåhuset och är byggt av delvis återanvända brädor. Torvströboden har ett plåttak.

Ladan (X) är timrad och täckt med ett brädtak. Byggnaden flyttades till Myhrbodarna 1994 från gården Ol Anersas i Gunnarvattnet. Ytterligare en timrad lada (XI) är sannolikt fäbodvallens äldsta byggnad och hade förmodligen ursprungligen torvtak. Nu har den ett brädtak. Huset nyttjas som ett litet gårdsmuseum med äldre jordbruksredskap. Ladan (XII) används som utgångshall för getterna och fåren. Tidigare hade byggnaden två våningar med höförvaring på övervåningen. Det har funnits en körbro upp till den övre våningen. Ladan är byggd i regelkonstruktion, brädfordrad och täckt med ett plåttak. Intill ladan står en liten förrådsbod (XIII), som tidigare varit drängstuga och placerad invid ladan nr X. Intill stallet står ett enkelt brädfodrat dass (XIV).

Myhrbodarna var i kontinuerlig drift fram till slutet av 1970-talet. År 1982 återupptogs driften, som alltjämt är traditionell. Från hemgården i Valsjöbyn till Myhrbodarna bufördes vid midsommartid år 2000 17 getter, 9 får, 2 kor och en kalv. På vallen tillverkas smör, ost och tjockmjölk. Enda moderniseringen som gjorts är att vatten dragits in i kokhuset, vilket skedde för ca 10-15 år sedan (i det dåvarande kokhuset). Flertalet av byggnaderna har restaurerats med statsbidrag i omgångar under 1990-talet (se dokumentationsmaterial på Länsstyrelsen och Jämtlands läns museum).

MOTIVERING

Fäbodbruket har i århundraden varit mycket omfattande i en stor del av landet. Idag är fäbodkulturen levande endast i ett fåtal områden, främst i delar av Jämtlands och Dalarnas län. Förutom de levande fäbodarna finns ett stort antal helt eller delvis bevarade fäbodar i dessa områden. I ett riksperspektiv har fäbodbruket ett mycket stort kulturhistoriskt värde, vilket de senaste åren uppmärksammats i särskilda satsningar av Riksantikvarieämbetet m.fl. aktörer.

I Jämtlands län har ännu ingen fäbodvall förklarats för byggnadsminne. I landet i övrigt finns endast ett fåtal byggnadsminnesförklarade fäbodar. Det är angeläget att fäbodmiljöer säkerställs för framtiden även i Jämtlands län. I Länsstyrelsens Verksamhetsplan 2001 har kulturmiljö ställt upp som ett eget verksamhetsmål att minst tre fäbodmiljöer skall skyddas genom byggnadsminnesförklaring och/eller reservatsbildning.

Myhrbodarna har av Jämtlands läns museum bedömts tillhöra de mest skyddsvärda fäbodarna i länet. I Länsmuseets fäbodinventering 1983 klassades Myhrbodarna i kategori A (högsta skyddsvärde). Myhrbodarna ingår i riksintresse för kulturmiljövården, Z 19 Bågavattnet – Vinklumpen. Vid Länsstyrelsens ängs- och hagmarksinventering 1989-91 (tryckt 1993) bedömdes vallens naturvärden vara av värdeklass 1 (högsta värde). Myhrbodarna finns upptagen i Naturvårdsverkets nationella bevarandeplan för odlingslandskap med särskilt höga värden (NBO, 1997).

Myhrbodarna är en välhövad enstugufäbod i förfjällsterräng med en uppsättning av de traditionella byggnadstyperna. Den har bibehållit det sedvanliga förhållandet mellan hemgård och fäbodvall och hävdas alltjämt på traditionellt vis. Notabelt är att vallens etablering kan fastslås till efter laga skifte 1896-97, vilket sannolikt är relativt sent.

Myhrbodarna har ett samhällshistoriskt, agrarhistoriskt och byggnadshistoriskt värde, som gör fäboden synnerligen märklig. Den uppfyller därmed kulturminneslagens krav för byggnadsminnesförklaring.

ÖVERKLAGANDE

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Jämtlands län. se bilaga (Formulär F4).

I den slutliga handläggningen av ärendet har länsantikvarie Kjell-Åke Aronsson och länsassessor Kristina Hästö Normann deltagit.

Uno Svaleryd
länsråd

Johan Loock
antikvarie

Bilagor:

Foton
Situationsplan
Karta med skyddsområde
Blankett för överklagande (Formulär F4)

Sändlista

Med delgivningskvitto:

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm

Jämtlands läns museum
Box 709
831 28 Östersund

Krokoms kommun
Samhällsbyggnad
835 80 Krokoms

För kännedom:

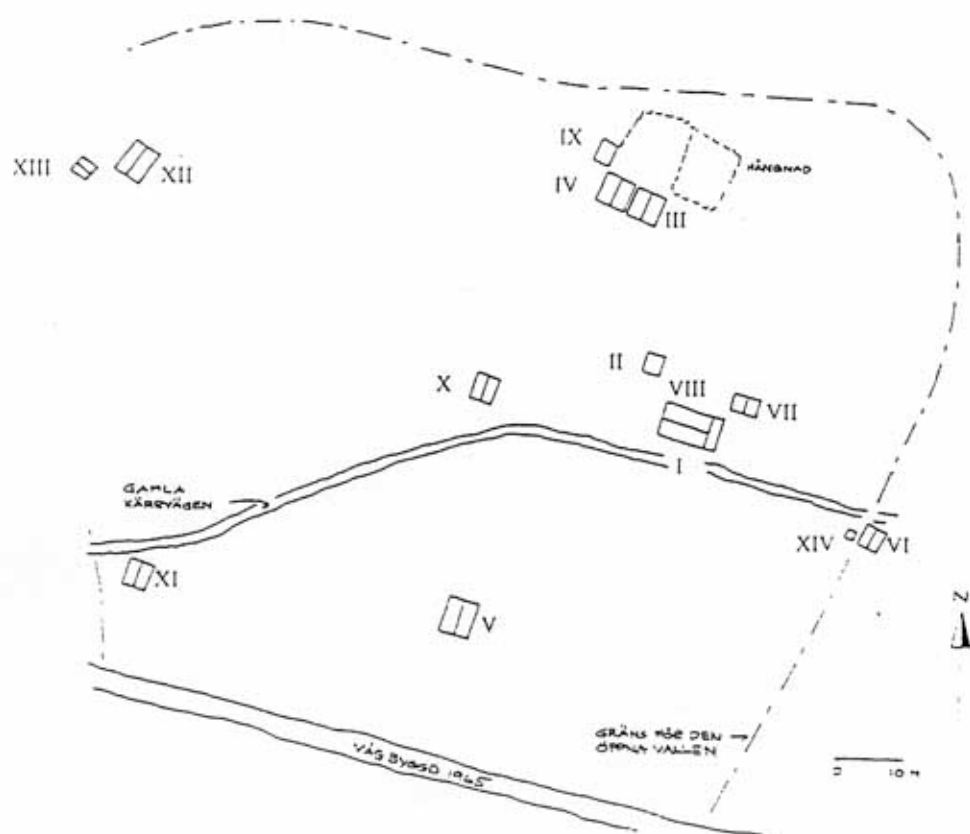
Länsstyrelsen, naturvård

Med laga kraft-bevis:

Lantmäterimyndigheten Jämtlands län
Fastighetsregistret
Box 366
831 25 Östersund

Lantmäterimyndigheten Jämtlands län
Östersundskontoret
Box 366
831 25 Östersund

Situationsplan

I	Bustuga	VIII	Källare
II	Kokhus	IX	Torvströbod
III	Gettjös	X	Lada
IV	Fjös	XI	Lada
V	Lada	XII	Lada
VI	Stall	XIII	F.d. drängstuga
VII	Bod	XIV	Dass

Foton

Myhrbodarna 2000-07-10. Foto Länsstyrelsen, Johan Loock.

Skyddsområde (markerat med heldragen svart linje)

0 200 meter

